

De Belgen spaarden de voorbije zomer een absoluut recordbedrag bij elkaar. Heb jij meer gespaard dan normaal?

JA 23%
NEE 77%

LEZERSBRIEF

Tijd

De Oosterweelverbinding: een project dat door de Vlaamse Overheid is opgestart in 1998 en na kosten noch moeite te hebben gespaard, nu 11 jaar later concreet op papier staat. Of toch tenminste concreet op papier zou moeten staan want je zou denken dat ze er tijd en geld genoeg voor hebben gehad.

Hoe is het mogelijk dat de BAM de Antwerpenaren nog steeds niet kan overtuigen van de meerwaarde van dit project? Wat hebben al die mensen eigenlijk 11 jaar gedaan met al dat geld en al die tijd, dat hun enige argument nu nog is als dit wordt weggestemd, verliezen we kostbare tijd. Waarom slaagt men er niet in om de bevolking te overtuigen met argumenten als mobiliteit, veiligheid en gezondheid?

Als ik dan ook nog eens lees over eventuele corruptie en een soms bedrieglijke campagne om alsnog hun project erdoor te krijgen, dan kan ik maar één ding concluderen: de opdrachtgevers hebben hopeloos gefaald!

En of een brug nu beter of slechter zou zijn dan een tunnel doet dus al helemaal niet meer ter zake. Als dit *the best you can do* is met al die tijd en al dat geld dan moet elke rechtgeaarde Antwerpse burger uit principe NEE stemmen, opdat zulk opzichtig falen en verkwisting van geld en tijd in de toekomst hopelijk nooit meer zal voorvallen.

Wim Leijssen, Deurne

CORRECTIE

In het artikel 'Suez-Electrabel zette regering schakmak' (*DM 14/10*) is een fout geslopen. De Doud Beter Leefmilieu en Greenpeace vrezen dat de beslissing om de oudste kerncentrales langer open te houden een negatieve impact zullen hebben op de investeringen in hernieuwbare energie. Ze vrezen dus geen negatieve impact door de investering van minstens 500 miljoen euro die Electrabel zal doen in hernieuwbare energie en rationeel energieverbruik, zoals verkeerd stond vermeld in het artikel.

PAUL DE GRAUWE ziet verbijsterd hoe regering een miskleun maakt van een 'goed idee'

De nieuwe heffing op de banken is spelen met vuur

Toen hij het nieuws hoorde dat de overheid beslist had de banken te laten bijdragen aan de schatkist, reageerde Paul De Grauwe enthousiast (*DM 14/10*). Tegenwoordig, tot hij de kleine letters las, 'Mijn enthousiasme sloeg om in verbijstering.'

PAUL DE GRAUWE is econoom aan de KU Leuven

Bankieren is een risicovolle activiteit. Als de banken over de kop gaan, komt de overheid tussen om ze te redden. Dat kost een bom geld; geld dat de belastingbetalers moeten ophoesten. Het was dan ook een heel goed idee om de banken een verzekeringspremie te doen storten in de schatkist, ook in normale tijden als er geen gevaar voor financiële crisissen lijkt te bestaan. Zoals het ook logisch is dat een huiseigenaar een premie moet betalen voor zijn brandverzekering, ook wanneer er geen brand uitbreekt.

Dat was de idee. Ik was dan ook enthousiast toen ik het nieuws hoorde dat de overheid beslist had deze idee concrete vorm te geven in het begroefingsontwerp. Totdat ik de 'kleine letters' las. Mijn enthousiasme sloeg om in verbijstering.

Veronderstelt men dat een verzekeringsmaatschappij een brandverzekering afsluit met een huiseigenaar die een huis bezit met een garage. In de garage stoeft de eigenaar brandbare producten. De verzekeringsmaatschappij weet dat, maar houdt daar absoluut geen rekening

mee in het berekenen van de premie en verbindt zich ertoe om bij brand de eigenaar de volledige waarde van het huis, inclusief van de garage, uit te betalen. Waanzinnig zou je denken.

Dat is precies wat de regering heeft beslist in verband met de verzekeringspremie die de banken moeten betalen. De banken verkrijgen hun middelen uit twee verschillende bronnen. De eerste zijn de deposito's en spaarrekeningen van de cliënten; de tweede zijn de middelen die de banken halen in de inter-bank markt (de interbancaire deposito's). De eerste is een relatief stabiele bron van middelen; de tweede is erg volatiel (en dus gevaarlijk). Wat doet de overheid nu? *You guessed it*: op de interbancaire deposito's moeten de banken geen verzekeringspremie betalen, wel op de stabiele middelen die de spaarders aan de banken aanbieden. Wat een aberratie.

Het is nogal voorspelbaar wat de banken nu zullen doen. Vermits de middelen die ze verkrijgen van de spaarders duurder worden, zullen ze een groter deel van hun middelen gaan halen in de meer volatiële inter-bank markt. Met andere woorden, de banken zullen meer risico's nemen. En de kans van een toekomstige bankencrisis is groter geworden.

Boerenverstand zegt dat het heel gemakkelijk anders had gekund. De overheid had alle deposito's (inclusief interbancaire) kunnen onderwerpen aan

een verzekeringspremie. In feite had ze ook verder kunnen gaan en de interbancaire deposito's kunnen onderwerpen aan een hogere verzekeringspremie omdat deze deposito's riskanter zijn. Ze doet exact het omgekeerde en geeft een volledige vrijstelling voor deze risicovolle deposito's.

Methode in de waanzin

Mijn eerste reactie na het lezen van de kleine letters was dat dit het zoveelste voorbeeld was van grote blunders in de politiek. Toen ik begon te reflecteren over het waarom van zoveel stupiditeit viel mijn Frank. Het was helemaal niet stupide. Of zoals Polonius zei over Hamlet: *There is method in his madness*.

Ik was enthousiast toen ik het nieuws hoorde dat de overheid beslist had de banken te laten bijdragen. Totdat ik de 'kleine letters' las. Mijn enthousiasme sloeg om in verbijstering

Wat is de methode in de waanzin? Hier is mijn hypothese. De banken weten dat ze de premie op deposito's en spaarrekeningen relatief gemakkelijk zullen kunnen afweten op de spaarders, precies omdat deze relatief trouw blijven aan dergelijke spaarproducten. De banken zullen veel meer moeite hebben om hetzelfde te doen met interbancaire deposito's. Deze verdwijnen bij de minste beweging van rendementen. De premies op de interbancaire deposito's zullen ze dus grotendeels zelf moeten betalen. De bank

ken die hadden ingezien dat een premiesysteem onvermijdelijk was, hebben hard gelobbyd dat deze premies alleen op de stabiele deposito's en spaarrekeningen zouden geheven worden, en dus zeker niet op interbancaire deposito's. En ze zijn daar magistraal in geslaagd. Voor de zoveelste keer wordt de overheid ingeblikt door de banken.

Vooraf door de grote banken. Het initieel voorstel van verzekeringspremies was dat deze premies progressief zouden zijn. Dus het percent van de premie zou stijgen met de omvang van de totale deposito's van de banken. De reden is heel eenvoudig. Het zijn vooral de grote banken die risico's creëren voor het banksysteem in zijn geheel, en die dus de overheid dwingen hulp te bieden. De logica wil dus dat de grote banken een

hogere percent premie zouden betalen. Maar dat is niet gebeurd. De kleine banken die veel minder risico's creëren zullen proportioneel evenveel betalen als de grote banken.

De overheid is er in geslaagd een uitstekend idee om te vormen tot een gevaarlijk miskleun. Een miskleun die niet alleen onrechtvaardig is maar die ook de risico's op een toekomstige bankencrisis verhoogt. Ze doet dit niet ten gevolge van incompetentie. Integendeel. *There is a method in the madness*.

De boekensector: schaduwboxen in een dwangbuis

Naar aanleiding van de 61ste aflevering van de Frankfurter Buchmesse (gisteren geopend) heeft Angela Merkel scherp uitgehaald naar Google Books. De Duitse kanselier riep op de auteursrechten beter te respecteren. 'Een moedige maar helaas iets te weinig gehoorde uitspraak, en een hart onder de riem van iedereen die in de boekensector werkt of hem een warm hart toedraagt', schrijft Geert Joris en Kurt Van Damme.

GEERT JORIS EN KURT VAN DAMME

roepen op het auteursrecht te wapenen tegen de gevaren van de digitale wereld. Joris is directeur van Boek.be, de koepelorganisatie van de Vlaamse boekuitgevers, boekhandels en importeurs. Van Damme is gedolegeerd bestuurder van Ruit cvba, de beheersvennootschap van de Vlaamse uitgever.

Met het vallen van de bladeren staan er twee hoogmissen van het boekenvak voor de deur: de Frankfurter Buchmesse en de Antwerpse Boekenbeurs. En als er (iets) mis is, moet iemand de klokken luiden. De klokkenluiders van dienst is dit keer niet van de minste. De Duitse bondskanselier Angela Merkel vegde deze week in haar wekelijkse videopodcast Google in heldere bewoordingen de mantel uit. Google Books, digitalisering en vrije beschikbaarstelling via het internet: allemaal goed en wel, maar kunnen we het misschien toch even over het auteursrecht hebben? Een moedige maar helaas iets te weinig gehoorde uitspraak, en een hart onder de riem van iedereen die in de boekensector werkt of hem een warm hart toedraagt. Het zal echter niet lang duren voor de virtuele messen worden gewet en de digitale pennen in vitriool worden gedrenkt. Een sneakpreview. Het auteursrecht stamt uit een papieren verleden.

Informatieverspreiding moet gratis zijn. *Peer review* (we controleren mekaar wel), Web 2.0 en open access zijn de nieuwe toverwoorden. Geen betadende Encarta meer, maar gratis Wikipedia. Wij maken onze inhoud zelf en we geven er zelfs een chique naam aan: *user generated content*. Zo hebben we meteen geen auteursrecht meer nodig of, als het dan toch moet, kan een lichtversie gerust volstaan. Met moete symbolen waarmee de auteur van een tekst kan aangeven wat er niet zijn tekste precies mag gebeuren. ('Creative Commons') google het even, leest u vooral de juridische disclaimer bij die symbooltjes volledig door en we spreken mekaar nog eens over de eenvoud

van dat systeem.) Kort samengevat: het internet is een rechtevrije digitale hemel en Google, YouTube, Facebook en Wikipedia zijn de halfdagen.

Voor een goed begrip: Boek.be, de koepelorganisatie van de Vlaamse boekuitgevers, boekhandels en importeurs, heeft traditioneel altijd al een neutrale positie tegenover Google gehad. Boek.be laat zijn leden bewust vrij om al dan niet met Google sloop te gaan, rekening houdend met hun eigen zakkenmodel. Zolang Google binnen de auteursrechtelijke lijntjes kleurt, is het voor Boek.be dus een marktspel als alle andere.

Maar waakzaam blijven we als sectorfederatie wel. Google durft er wel al eens de kanten af te lopen. Een gebrek aan creativiteit kan het bedrijf daarbij niet worden ontzegd. Neem het inmiddels beruchte *Google settlement*, een minnelijke schikking in het kader van een groepsgeeding dat de Amerikaanse auteurs- en uitgeververeniging tegen Google heeft aangespannen wegens het op grote schaal illegaal digitaliseren van beschermd werk in Amerikaanse bibliotheken. Neem het document vooral niet ter hand: het is zo lang en zo hermetisch dat u er aan blijvend hersenletsel aan over zou kunnen houden. Of een verstoerde nachtrust.

Kort samengevat komt het hierop neer. Het auteursrecht een hinderpaal? Geen probleem, we draaien de zaken gewoon om. Als een boek niet langer in de handel is, dan digitaliseren we het en is het aan de auteur of de uitgever om zich daar nadien tegen te verzetten. *Opt-out*, heet dat in

newspeak (in tegenstelling tot *opt-in*, waarbij Google netjes vooraf moet vragen of het mag digitaliseren). Niet dat we moeilijk willen doen, maar het auteursrecht werkt precies andersom. Anders gezegd: de schikking drukt regelrecht in tegen alle waar het auteursrecht in continentaal Europa voor staat. Soms mogen de zaken gewoon scherp worden gesteld.

Grijze haren

Maar Google is slechts het toppje van de digitale ijsberg. Ook de boekensector gaat immers al een tijd digitaal, eerst in de educatief-wetenschappelijke sector, maar meer en meer ook in de markt van het algemene boek. En dat gaat niet zonder juridische slag of stoot. Alle problemen die de muziekindu-

BitTorrent: dure woorden om een ranzige inhoud te verbloemen. En geloof ons, het is bepaald niet eenvoudig om de hosts van dit soort websites, laat staan de inbreukplegers op te sporen. In het beste geval wonen die in Erpe-Mere, in het slechtste zitten ze met een mojito in de hand op de Kaaimanlanden. En als ze al kunnen worden gelokaliseerd en geïdentificeerd wordt een doorgaans lange en dure juridische uitputtingsslag.

Wees gerust: het is de boekensector niet om een helsenjacht tegen de gewone consument te doen. Die fout gaan we niet maken of herhalen. De doorsnee Belg mag binnen de wettelijke uitzonderingen op het auteursrecht trouwens meer dan hij vermoedt. De boekensector visceert de grote of seriële inbreukplegers, die een hele sector onderuit dreigen te halen. Want, vergis u

net-niet-iedereen heet Radiohead), er zal niemand meer zijn om het vele kaf van het schaarse koren te scheiden, en de boekhandel om de boek kan zijn deuren sluiten als iedereen beschermd materiaal gratis op zijn smartphone gooit. Vergeet ook niet dat het succes van de SOS Pieten en de Vaginaboeken van deze wereld uitgevers toeloot om ook minder evident werk uit te geven. En laat het nu precies die megasellers zijn die massaal illegaal (zullen) worden verspreid en gedownload.

Schatkamer

Van twee dingen één. Of we gaan met zijn allen gratis, maar dan moet de overheid de boekenketen in al zijn onderdelen maar rechtstreeks subsidiëren. Of we behouden het auteursrecht als drijvende kracht van onze kennis-economie, maar dan moeten we het wel wapenen tegen de gevaren van de digitale wereld. Waarom niet, naar buitenlands voorbeeld, *het three strikes and you're out*-model hanteren? Drie ernstige auteursrechtelijke inbreuken en je internetaccount wordt tijdelijk afgesloten. Waarom de service providers niet in het bad trekken? Zij hebben de sleutel tot een succesvolle handhaving van het auteursrecht in de digitale wereld in handen.

Het is dus de hoogste tijd voor onze eigen Angela. Of Angelus. Die past wonderwel bij een hoogmis. Anders blijft het in de boekensector schaduwboksen tegen een onbekende tegenstander. Onvoltooide gewandend, met een dwangbuis om. Om een schatkamer te bewaken waarvan de sleutel onder de deurmat ligt.

Er bestaan illegale websites waar hele collecties van 'Suske & Wiske' of 'Kuifje', of de volledige 'Harry Potter'-reeks, in pdf-vorm kunnen worden gedownload. Gratis. Peer-to-peer, BitTorrent: dure woorden om een ranzige inhoud te verbloemen

strie en de audiovisuele sector grijze haren hebben bezorgd (en in bepaalde gevallen zelfs op de rand van de afgrond hebben gebracht), duiken nu ook in de boekenwereld op.

Er bestaan illegale websites waar hele collecties van *Suske & Wiske* of *Kuifje*, of de volledige *Harry Potter*-reeks, in pdf-vorm kunnen worden gedownload. Gratis. Peer-to-peer,

niet, zonder het auteursrecht droogt de boekenproductie op termijn gewoon op.

Uitgevers zullen niet langer investeren in kwalitatief hoogstaande producten, auteurs zullen niet meer worden vergoed voor hun inspanningen (tenzij ze zo natief zijn te denken dat ze een behoorlijk inkomen kunnen halen uit rechtstreeks verkoop via het inter-